

Raadsinformatiebrief

Datum	11 maart 2025	Zaaknummer	2751891
		Portefeuille	Openbare orde en veiligheid ir. C.H.C. van Rooij
Onderwerp	Ter inzage leggen ontwerp-Toekomstvisie 2040		

Behandeling in commissie

Niet van toepassing

Kennisnemen van: het ter inzage leggen van de ontwerp-Toekomstvisie en de bijbehorende omgevingseffectrapportage.

Aanleiding

In het herindelingsadvies is een toekomstvisie op de toen nieuwe gemeente Meierijstad richting 2025 opgenomen. Inmiddels is het zeven jaar geleden dat de fusiegemeente Meierijstad gevormd is en heeft de gemeente een grote ontwikkeling doorgemaakt. Dit is de aanleiding om het toekomstperspectief voor de gemeente Meierijstad te herijken en een strategische integrale lange termijnvisie voor de gemeente op te stellen. In TiMM zijn acties opgenomen in relatie tot de Toekomstvisie en de omgevingsvisie. Voor de eenduidigheid zijn het proces van de Toekomstvisie en omgevingsvisie geïntegreerd. Er wordt één integrale strategische visie voor de toekomst van Meierijstad opgesteld (genaamd de 'Toekomstvisie Meierijstad'). Dit is in lijn met het eerder door het college vastgestelde Plan van Aanpak (PvA).

De Toekomstvisie zet een stip op de horizon en bevat strategische uitspraken op zowel het sociaal-maatschappelijk-, het economische-, het ruimtelijk- en het bestuurlijke domein. De Toekomstvisie wordt formeel ook als omgevingsvisie vastgesteld. In dit kader wordt ook een Omgevingseffectrapportage (hierna: OER) opgesteld (formeel: m.e.r. procedure).

De Toekomstvisie wordt opgesteld in vier fasen. Fase 1 (Droomfase) en Fase 2 (Denkfase) zijn al afgerond. In de huidige Fase 3 (Durffase) staat het maken van keuzes centraal. Het keuzeproces is ondersteund door middel van het werken met twee onderscheidende scenario's. Deze zijn vastgesteld in de Raad van 26 september 2024. De omgevingseffecten van de 2 vastgestelde scenario's zijn vervolgens in beeld gebracht in het OER. Mede op basis van het OER zijn vervolgens keuzes gemaakt en hebben we input opgehaald in verschillende stakeholders sessies. Hiermee zijn we gekomen tot 1 voorkeursscenario dat vervolgens is uitgewerkt in een ontwerp-Toekomstvisie (door het college vrij te geven voor inspraak).

Kernboodschap

Sinds de vaststelling van de 2 onderscheidende scenario's hebben we gewerkt aan een voorkeursalternatief cq ontwerp-Toekomstvisie.

De kern van het voorkeursalternatief

Het voorkeurscenario zet in op ruimte voor groei tot een 100.000+ gemeente, het versterken van de landschappelijke kwaliteit door inzetten op inbreiding en het ontwikkelen van een vitaal landelijk gebied door efficiënter ruimtegebruik in het open (agrarische) buitengebied en het verbinden van natuurgebieden middels een robuust netwerk. De focus van de verstedelijking ligt in Veghel. Die keuze is mede ingegeven door de kansen die dit biedt voor de mobiliteitstransitie en het versterken van de economische positie door focus op het Meierijstadse ecoysteem van agrifood en maakindustrie en een veerkrachtige arbeidsmarkt. Ook de gemeenschapskracht blijft een centraal thema, door het versterken van de sociale basis en het inzetten op zorgzame wijken en duurzame gemeenschappen. Door het omkijken naar elkaar en het zorgen voor elkaar kunnen inwoners van Meierijstad langer mee blijven doen, gezonder leven en hebben minder (zware) zorg nodig. Hierbij staat positieve gezondheid in Meierijstad centraal.

Met het ter inzage leggen van de ontwerp-Toekomstvisie en de bijbehorende omgevingseffectrapportage wordt een nieuwe belangrijke stap gezet richting de vaststelling van de Toekomstvisie in juni 2025.

Toelichting:

De 2 scenario's zijn het vertrekpunt geweest voor het voorkeursalternatief.

Er zijn twee scenario's vastgesteld waarin de eerder geïdentificeerde opgaven en kernkwaliteiten terugkomen. In scenario 1 is Meierijstad beperkt gegroeid en ligt de focus op de landschappelijke kwaliteit, de diversiteit aan kernen en hun gemeenschapskracht. In scenario 2 is Meierijstad meer gegroeid en in de grote kernen meer verstedelijkt. In dit scenario ligt de focus op de agrifood en de maakindustrie, de geografische ligging en de culturele hotspots

Het voorkeursalternatief past binnen de eerder vastgestelde bandbreedte van de twee scenario's.

In het kader van de OER-procedure zijn diverse producten opgesteld.

Om het OER effectief uit te kunnen voeren zijn diverse producten opgesteld.

De *Notitie Reikwijdte en Detailniveau* is vastgesteld door het college en heeft ter inzage gelegen. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

Er is een zogeheten '*foto van de leefomgeving*' opgesteld. Hierin wordt onderzocht hoe de gemeente 'scoort' in de huidige situatie ('wat is er nu?') en bij autonome ontwikkeling ('wat als we niks veranderen en alleen bestaand beleid uitvoeren tot 2040?')

Het OER-proces en de foto zijn toegelicht tijdens de Beeldvormende Avond.

Ook heeft een '*OER-beoordeling*' van de 2 scenario's plaats gevonden. De effecten van beide scenario's zijn vergeleken met de referentiesituatie (huidig + autonoom). Op deze manier is inzichtelijk welke kansen en risico's de scenario's met zich meebrengen. Dit is uitgedrukt in drie kwaliteitsniveaus (rood, oranje en groen). De aandachtspunten vanuit de 'Foto van de Leefomgeving' en scenariobeoordeling zijn betrokken in de ontwikkeling van het voorkeursalternatief. Zo is er gekozen voor een groeiambitie, maar niet zo ambitieus als in scenario 2. Mede omdat uit het OER blijkt dat dit veel risico's op negatieve effecten met zich

meebrengt evenals botsende ruimteclaims. Ook is gekozen om de verstedelijking met name in Veghel te concentreren (hoog stedelijk), waardoor meer mogelijkheden worden geboden voor alternatieve (duurzame) mobiliteitsoplossingen waardoor negatieve effecten op bijv. luchtkwaliteit en geluid worden beperkt. Ook leidt een grotendeels binnenstedelijke uitbreiding van het aantal woningen tot relatief minder conflicterende ruimteclaims in relatie tot bijvoorbeeld landschap en de agrarische sector.

Tot slot wordt een OER-beoordeling van het voorkeursalternatief uitgevoerd en wordt er nog een advies uitgebracht door de MER-commissie.

1.3. Het voorkeursalternatief is het resultaat van diverse activiteiten.

Het is nooit de doelstelling geweest om 1 van beide scenario's als voorkeursalternatief te kiezen. Het uiteindelijke voorkeursscenario (de Toekomstvisie) bevat elementen van beide scenario's. Op basis van het OER en reacties van belanghebbenden zijn aanscherpingen gedaan en zijn nieuwe/ontbrekende elementen toegevoegd.

Kantttekeningen

1. De Toekomstvisie 2040 is een compacte, lange termijn strategische visie voor alle domeinen. Dit brengt met zich mee dat de Toekomstvisie naar haar aard een relatief hoog abstractieniveau heeft. Het hoge abstractieniveau betekent dat de Toekomstvisie niet op alle beleidsterreinen en opgaven antwoorden geeft. Een risico is dat de Toekomstvisie niet voor alle belanghebbenden bevredigend is. Om tegemoet te komen aan dat gevoel is in de Toekomstvisie ingegaan op de doorwerking en implementatie. Dit is een hoofdstuk in de toekomstvisie, waarin de strategie voor implementatie op hoofdlijnen wordt beschreven. Hierin worden in elk geval de verhouding tot staand beleid beschreven, een doorkijk naar prioriterende thema's en de rol van de gemeente hierbij.

2. In het participatietraject (droomfase) is gebleken dat de overeenstemming over bijv. de dromen en de kernkwaliteiten vrij groot is. Uit de denkfase bleek echter dat er over meerdere thema's/opgaven verschillend wordt gedacht door verschillende belanghebbenden en inwoners. Ook in de durffase is gebleken dat verschillende belanghebbenden over enkele thema's een andere opvatting hebben dan het college. Hiermee is het niet de verwachting dat de uiteindelijke Toekomstvisie op volledige consensus onder belanghebbenden kan rekenen. Hoewel we streven naar een zo breed mogelijk draagvlak is volledige consensus ook geen doel op zich.

Communicatie

Zowel intern (naar ambtelijke organisatie als naar de raad via beeldvormende avonden) als extern (deelnemers van participatietrajecten) is er gecommuniceerd.

Er heeft communicatie plaatsgevonden gekoppeld aan de participatiemomenten zoals hierna beschreven. De communicatie vindt plaats via de participatiewebsite, rechtstreekse uitnodigingen aan belanghebbenden en via (social)media. Naar aanleiding van het collegebesluit wordt de participatiewebsite geactualiseerd en stellen we belanghebbenden/stakeholders, Provincie, de waterschappen, RNOB en MRE en de Raad van Verbeelding op de hoogte.

De ontwerp-Toekomstvisie ligt gedurende 6 weken ter inzage.

Participatie

Bij het opstellen van de toekomstvisie zijn inwoners en andere belanghebbenden in de verschillende fases betrokken. Uitgebreide informatie hierover vindt u op de participatiewebsite participatie.meerijstad.nl (bij projecten/ toekomstvisie), maar hieronder staan de hoofdingrediënten van het participatietraject tot nu toe.

In de voorbereidingsfase is op Dag van de Verbeelding (september 2022) een podium geboden voor organisaties en inwoners van Meerijstad om dromen over hun toekomstig Meerijstad te delen – waarop de Raad van Verbeelding zijn reactie gaf. In april 2023 is de voorgestelde aanpak voor het toekomstvisietraject besproken met de gemeenteraad in een beeldvormende avond. Ook vond er in voorjaar 2023 op het gemeentehuis in Veghel een bijeenkomst met verschillende jongeren plaats. Met behulp van een creatieve werkvorm zijn ideeën verzameld over hoe we jongeren kunnen betrekken/ laten dromen over de toekomstvisie.

In de Droomfase – zomer 2023 – zijn inwoners uitgenodigd om hun inspirerende droombeelden en hun schrikbeelden ('nachtmerries') over de toekomst van Meerijstad te delen. We bezochten alle 13 kernen van Meerijstad, alsook de middelbare scholen om met mensen in gesprek te gaan. In die periode konden inwoners hun dromen en nachtmerries ook delen via bierviltjes, briefkaarten (gratis te retourneren), de gemeentelijke website en via tekeningen. Ook zijn bedrijven, verenigingen en andere instellingen gevraagd wat zij als de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen zien voor de toekomst van Meerijstad. In september heeft ook een beeldvormende avond plaatsgevonden met de gemeenteraad over de opbrengst van de droomfase.

In de Denkfase – vanaf november 2023 – is verder doorgebouwd op de opbrengst uit de droomfase. Voor welke grote opgaves staat Meerijstad? Welke keuzen en knelpunten liggen er voor en welke prioriteiten en accenten zijn wenselijk? Hierover is de gemeente in november 2023 aan verschillende thematafels in gesprek gegaan met inwoners en belanghebbenden tijdens een participatieavond in het Spectrum in Schijndel. Daarna zijn de opbrengsten uit deze gesprekken, aangevuld met ambtelijke input en de opbrengst uit de droomfase vertaald naar vier verhaallijnen. In april 2024 is in een sessie met koepelorganisaties, en in een beeldvormende avond met de gemeenteraad gekeken naar wat aanspreekt en wat ontbreekt in deze verhaallijnen.

In de Durffase is de stap gemaakt van de vier verhaallijnen naar twee scenario's voor de toekomst van Meerijstad. In een gezamenlijke bijeenkomst van raadsleden, burgercommissieleden, collegeleden en directieteam zijn inhoudelijke puzzelstukken verzameld voor de scenario's.

Nadat het onderzoek van het OER is uitgevoerd zijn we nog een keer over de keuzes van het college ten aanzien van de 11 opgaven in gesprek gegaan met de stakeholders/Provincie/de waterschappen. Ook is met de Raad van Verbeelding gesproken over deze keuzes/het voorkeursalternatief. Tijdens beeldvormende avonden is met de gemeenteraad gesproken over het OER-traject en de keuzes ten aanzien van de 11 opgaven.

Tot slot noemen wij in dit kader specifiek de jongerenparticipatie. In de durffase hebben wij middels de tool 'swipocratie' expliciet ingezoomd op jongeren. Van 1 t/m 23 november 2024 hebben alle jongeren uit Meerijstad via swipen kunnen aangeven hoe ze over dilemma's denken en waar ze hun voorkeur aan geven.

Het ontwerp van de Toekomstvisie wordt ter inzage gelegd (inspraak). Dan krijgt eenieder nog een keer de gelegenheid om ook formeel een zienswijze kenbaar te maken. De zienswijzen worden vervolgens beantwoord in een nota van zienswijze en op basis hiervan wordt de definitieve Toekomstvisie opgesteld.

Duurzaamheid

Duurzaamheid krijgt in samenhang met andere onderwerpen plek in de Toekomstvisie 2040. Tot de hoofdpogaven van de Toekomstvisie behoren onder andere circulaire economie, klimaatadaptatie en duurzaam energiesysteem van de toekomst. In de OER-procedure is duurzaamheid ook nadrukkelijk meegenomen als onderdeel van een integraal beoordelingskader. De effecten van het voorkeursalternatief op o.a. duurzame energieopwekking, energiebesparing en hergebruik van grondstoffen zijn in beeld gebracht.

Financiën

De visie heeft geen directe financiële consequenties. De doorvertaling van de visie in het nieuwe coalitieakkoord 2026-2030 heeft tzt uiteraard wel financiële consequenties.

Planning

Werkzaamheden	Datum	Toelichting
Publicatie	13 -17 maart:	13 maart: beschikbaar stellen ontwerp toekomstvisie 14 maart: kennisgeving voorgenomen besluit 17 maart: start inzage/reactietermijn
Ter inzage ontwerp-visie	17 maart t/m 28 april	
Collegebesluit Toekomst-visie	20 mei	
Oordeelsvorming Commissie	12 juni commissie	
Raad	26 juni	Vaststelling Toekomstvisie

Bijlage(n)

1. Ontwerp-Toekomstvisie
2. Omgevingseffectrapportage
3. Panorama Toekomstvisie

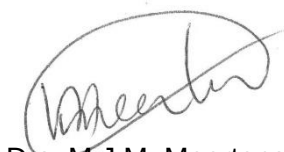
Ter inzage documenten

-

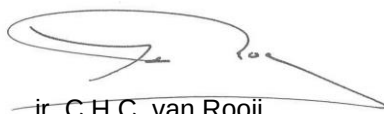
Burgemeester en wethouders van de gemeente Meierijstad

De secretaris,

De burgemeester,

Drs. M.J.M. Meertens

ir. C.H.C. van Rooij